

7 OM EN SØNDAG

Højesteret og EU-retten

EU-reglerne kan være svære at fortolke. Når der er tvivl om fortolkningen, skal Højesteret forelægge tvivlen for EU-Domstolen. Det skete for nylig i en sag om en ældre funktionærs fratrædelsesgodtgørelse.

Højesteret beskæftiger sig ofte med regler, der udspringer af EU-samarbejdet. Det kan give problemer. Både fordi EU-reglerne kan være svære at overskue, og fordi der kan være tvivl om, hvordan reglerne skal fortolkes.

Det spiller her en rolle, at EU-Domstolens fortolkningsstil undertiden adskiller sig en del fra den fortolkningsstil, som danske domstole traditionelt har anlagt. Danske domstole er tilbageholdende med at anlægge meget dynamiske og kreative fortolkninger af lovgivningen. Denne tilbageholdenhed er begrundet i hensynet til retssikkerhed og demokrati. Borgere og virksomheder bør med rimelig sikkerhed kunne forudsige deres retsstilling, og det må i første række være de folkevalgte politikere, der bestemmer indholdet af lovgivningen, ikke dommerne.

EU-Domstolen er derimod præget af en betydeligt mindre tilbageholdende fortolkningsstil, og EU-Domstolen skaber og udvikler i et vist omfang selv retsreglerne.

Højesteret har en forpligtelse til

at forelægge såkaldte "præjudicielle spørgsmål" for EU-Domstolen. Pligten gælder, hvis der under en sag for Højesteret opstår tvivl om fortolkningen af EU-regler, der er relevante for Højesterets afgørelse af sagen.

Noget sådant skete fornylig, da Højesteret behandlede en sag om en 60-årig mand, der blev afskediget fra den private virksomhed, hvor han havde været ansat i mange år. Han krævede at få udbetalt 3 måneders løn i fratrædelsesgodtgørelse. Det afslog virksomheden med henvisning til, at han havde ret til arbejds giverbetalt alderspension.

I funktionærlovens § 2 a, stk. 1, står der, at en funktionær, der bliver afskediget efter uafbrudt at have været beskæftiget i samme virksomhed i mindst 12 år, har ret til fratrædelsesgodtgørelse. Denne ret gælder dog ikke, siges det i stk. 3, hvis funktionæren "vil oppebære en alderspension fra arbejdsgiveren". Ideen bag fratrædelsesgodtgørelsen har været, at den skal

mildne overgangen til et nyt job. Det kan være svært for den, der i mange år har været ansat på én virksomhed, hurtigt at finde et nyt job. Han har derfor brug for "et plaster på såret" i en overgangsperiode. Bestemmelsen i § 2 a, stk. 3, er efter fast dansk retspraksis blevet forstået sådan, at man ikke kan få fratrædelsesgodtgørelse, hvis man har ret til at få udbetalt alderspension. Om man straks vælger at benytte sig af retten til alderspension, eller om man venter nogle år med at få udbetalt sin pension, er uden betydning. Har man ret til alderspension, får man altså ikke noget plaster.

Spørgsmålet er imidlertid, om denne retsstilling er i overensstemmelse med EU-retten. Det fastslog Højesteret i en dom fra januar i år, at den ikke er, når det gælder offentlige arbejdsgivere. Årsagen er, at det beskæftigelsesdirektiv, som EU har udstedt, forbyder aldersdiskriminering. EU-Domstolen har fastslået, at forbudet mod aldersdiskriminering betyder, at den ældre medarbejder,

I dag af
Jens Peter
Christensen

Jens Peter Christensen har siden 1. feb. 2006 været højesteretsdommer. Forinden var han professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Forud herfor var han ansat i centraladministrationen.

Han har været formand for en lang række lovforberedende udvalg m.m., bl. a. om regeringens "spindoktorer", om udlandsdanskernes valgret, om indsigt i den kommunale administration, om offentligt ansattes ytringsfrihed og om afsættelse af borgmestre.

Han er uddannet som cand.scient. pol. (1982), lic.jur.(1990), cand.jur. (1992) og dr.jur. (1997). Men man kan godt forstå, hvad han siger...

der efter sin afsked agter at forsætte med at arbejde, og altså ikke straks går på pension, selv om han har mulighed for det, har krav på at få udbetalt fratrædelsesgodtgørelse på ganske samme måde som en yngre medarbejder, der afskediges inden pensionsalderen. Den danske funktionærlovs § 2 a, stk. 3, måtte i den sag vige for EU-retten, fordi beskæftigelsesdirektivet gælder direkte over for offentlige myndigheder.

Nu bliver det så en anelse kompliceret: For hvordan stiller det sig for en funktionær, der afskediges af en privat arbejdsgiver? EU-direktiver kan nemlig pålægge offentlige myndigheder pligter, men de kan ikke pålægge private virksomheder pligter. Hvis EU-direktiver skal pålægge private virksomheder byrder, skal de af lovgivningsmagten (regering og folketing i forening)

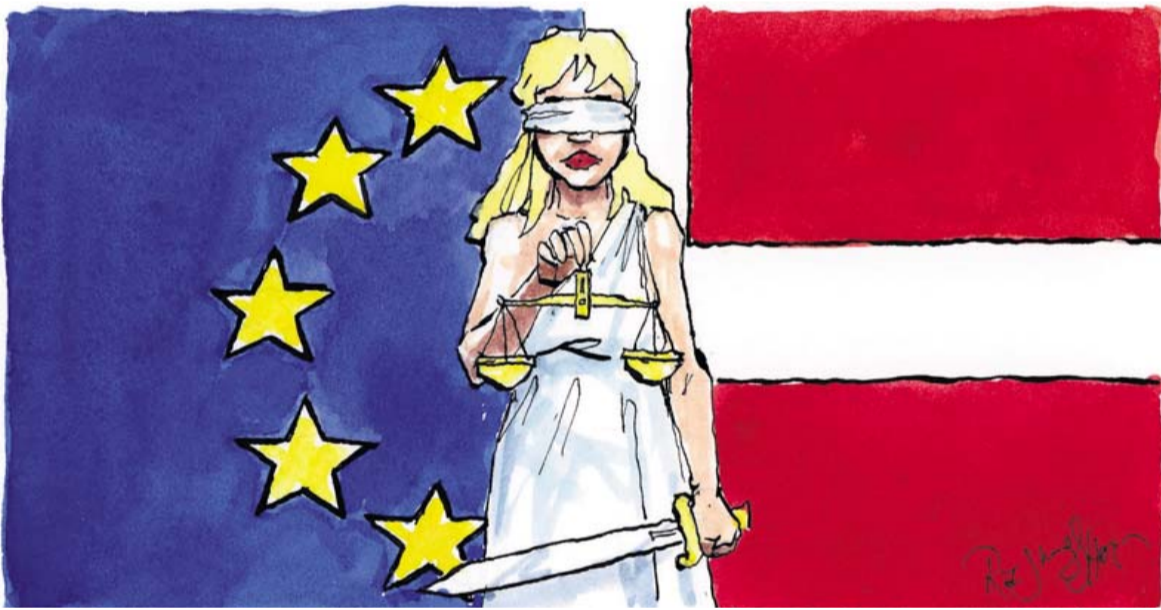
omformes til danske regler i love og bekendtgørelser.

Private virksomheder skal imidlertid rette sig efter bestemmelser i selve EU-traktaten. Og nu bliver det så rigtig svært: For EU-Domstolen har i nogle domme udtalt, at det forbud mod aldersdiskriminering, der er i beskæftigelsesdirektivet, i virkeligheden er et udslag af et overordnet EU-retligt princip om forbud mod forskelsbehandling på grund af alder, og at dette princip befinder sig allerøverst oppe i regelhierarkiet, nemlig på traktatniveau. Vupti – kunne man så sige: Dermed skal danske virksomheder altså efter EU-retten rette sig efter direktivets forbud mod aldersdiskriminering. Eller kan man sige det?

Det var Højesteret i tvivl om, for EU-Domstolen har nemlig også fastslået, at der gælder et overordnet EU-retligt princip om retssikkerhed. Borgere og virksomheder skal kunne indrette sig på reglerne. Det kan man kun, hvis man har en rimelig chance for at sætte sig ind i reglerne. Funktionærloven og beskæftigelsesdirektivet kan man sætte sig ned og læse. Men et overordnet EU-retligt princip om forbud mod aldersdiskriminering, det kan man ikke sådan lige sætte sig ned og læse i en paragraf.

Det er noget, EU-Domstolen har ment at kunne udlede af EU-traktaten. Højesteret har derfor nu spurgt EU-Domstolen om, hvordan forholdet er mellem det overordnede princip om forbud mod aldersdiskriminering og beskæftigelsesdirektivet og om, hvorledes et sådant princip skal afvejes over for hensynet til retssikkerheden.

Når Højesteret har modtaget EU-Domstolens svar, afgør Højesteret sagen om funktionæren, der blev afskediget. Det afgørende spørgsmål i sagen er, om et uskrevet EU-retligt princip kan afskære en borger eller privat virksomhed fra at støtte ret på en dansk lovbestemmelse.

De 2.000 udvalgte

Tiden går, og det er allerede to uger siden, at kulturradikalismens nestor Klaus Rifbjerg i tv lod forstå, at der kun findes 2.000 begavede mennesker i Danmark. Forfatteren hentydede naturligvis til sine læsere – jeg troede egentlig, han havde flere – men dér blev jeg klogere.

2.000 sjæle er ikke mange ud af en befolkning på 5,5 millioner. Alene Danmarks Radio, som i disse uger viser det kulturradikale propagandaværk "1864", tæller flere ansatte, hvilket kunne få én og anden til at konkludere, at f.eks. dramachef Piv Bernth må tilhøre den store skare af fjolser – med Rifbjergs definition – »politisk dumme, menneskeligt dumme, uformående«. Det sidste vil jeg ikke bestride.

Men når kulturradikalismens ledestjerne, som i årtier har gjort den som humanismens, tolerans og frisindets konge – og er

sluppet af sted med det til trods for sit fashionable overklasseliv – ikke har andet tilovers for Dansk Folkepartis vælgere og dem, der de seneste 10 år herhjemme har adresseret islams politiske indhold, end at de er nogle, citat: »skiderikker«, så blegner humanismen mindst talt.

Hvis Dansk Folkeparti betjente sig af den retorik, ville de øjeblikkelig blive kaldt racister og behandlet som undermennesker. Det bliver de så alligevel.

Da jeg så interviewet, tænkte jeg instinktivt, at manden trænger til en sjus og en saltstang. Han har taget sit slæb, fornyet og elektrificeret det danske sprog i noveller og romaner og fortjent et roligt otium. Men hans eksempel er værd at forholde sig til på et generelt plan.

Klaus Rifbjerg viser os kunstneren som gammel, uforstandig mand. Han har i virkeligheden in-

det lært, slet ikke af omgivelserne. Måske fordi han er fysisk ude af stand til at indrømme, at selv han kan tage fejl, måske er han bare bange for at gøre det. Den gamle, uforstandige mand messer de samme salmer og ævler løs om, at vi ikke er guder, men har for længst besteget Olympen for at dehumanisere sine fjender.

Hans skæbne ville knap være en klumme værd, hvis hans kulturradikale metode og succes ikke havde været så formativ for den offentlige mening i den danske efterkrigstid.

Klaus Rifbjerg er på trods af den store aura, der endnu står om ham i København K, så bigot, at han er ude af stand til at gå ind i en intellektuel diskussion, der fordrer et minimum af kendskab til den sociale virkelighed, ja, han er en karikatur på sig selv, hvis ikke det gi-

Mikael
Jalving

SØNDAGSSKOLEN

ver mere mening, at han står for enden af sin slagtevej. Klaus Rifbjerg mimer Klaus Rifbjerg. Han har længe sagt og skrevet noget tilsvarende, men nu får vi den i klartekst: Klaus Rifbjerg tilhører den udvalgte kreds på 2.000 mænd og kvinder, sekten over alle sekter, de indviede, salvede, frelste. Her har vi dem, se, hvor de glinse, se, hvilket menneske!

Klaus Rifbjerg om Islamisk Stat: »Jeg bryder mig ikke om, at man erstatter hoveder med at skære dem af, det fører ikke til nogen dialog.«

Dialog? Hvornår har Klaus Rifbjerg interesseret sig for dialog? Monolog, hedder det. Sådan taler "humanisten" Rifbjerg så overraskende identisk med lektor Blomme: *ex cathedra* som en rendyrket smagsdommer, der gør idiosynkrasi til ideologi i en bemærkelsesværdig kombination af egotrip, udtalt mangel på viden og lurmærket akademisk dovenskab.

Vi skal være glade for at leve i et demokrati, hvor typer som Klaus Rifbjerg må nøjes med at tale og skrive.

I andre samfund og til andre tider ville hans sekteriske virkelighedsopfattelse udgøre en latent trussel mod almenvellet.